

Nie instytucji publicznej (TÖB)	80058	Nr zastrzeżenia	3164
Zastrzeżenie			
<p>GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA (A Uprawnienia Oddziału) W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 14.08.2015 roku, które wpłynęło do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w dniu 21.08.2015 pragnę podziękować za przekazanie projektu zmienionego Regionalno-Rzecznego Planu Częściowego "Wykorzystania siły wiatru, zabezpieczenia i pozyskiwania surowców" wraz z fragmentami prognozy oddziaływania na środowisko zawierającymi ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 w tłumaczeniach na język polski. W trakcie trwania postępowania z udziałem społeczeństwa w terminie od 19.08.2015 roku do 25.08.2015 r. zostało przekazane 1 stanowisko z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (załącznik).</p>			
Propozycja rozpatrzenia			
Przyjęto do wiadomości			
Uzasadnienie			
Uwagi wprowadzające zostały przyjęte do wiadomości. Uwagi z załączonej opinii zostaną osobną ujęte w rozpatrzeniu.			
Nr instytucji publicznej (TÖB)	80058	Nr zastrzeżenia	3165
Zastrzeżenie			
<p>Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie po zapoznaniu się z przekazanymi analizami odnośnie możliwego transgranicznego oddziaływania lokalizacji WEG nr 29 Tantow na obszary Natura 2000 (OSO Dolina Dolnej Odry i 5005 Dolina Dolnej Odry) i ich cele ochrony, uznała na tym etapie planowania przedmiotowe wyjaśnienia za wystarczające. Jednak tak jak wskazują autorzy przedmiotowych analiz na etapie planowania przedsięwzięcia w obrębie lokalizacji WEG nr 29 Tantow konieczne będzie przeanalizowanie wpływu konkretnych siłowni wiatrowych pod kątem negatywnego oddziaływania na ptaki lęgowe i wędrowne w oparciu o zaktualizowane dane inwentaryzacyjne. Dokładniejszych analiz na etapie planowania inwestycji w lokalizacji WEG nr 29 Tantow wymagają również badania pod kątem negatywnego wpływu na nietoperze będące celem ochrony w ramach obszaru 5005 Dolna Odra. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego podnosi w swoim stanowisku kwestię braku odniesienia się w dokumentacji do wpływu planowanej lokalizacji na krajobraz na terytorium Polski, zwłaszcza w Parku Krajobrazowym Dolina Dolnej Odry. W opinii strony polskiej na etapie planowania konkretnych inwestycji kwestia ta wymaga dokładnej analizy i oceny. W związku z powyższym strona polska wnioskuje o udział w procedurze w ramach oddziaływania na środowisko i przekazanie powiadomienia dla farm wiatrowych planowanych w lokalizacji WEG nr 29 Tantow oraz innych mogących potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko na terytorium Polski. Załącznik: 1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony środowiska w Szczecinie 2. Opinia Wydziału Ochrony Środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego Do wiadomości: Pani Monika Bochenko - Regionalny Dyrektor Ochrony</p>			

Środowiska w Szczecinie Pan Mariusz Adamski - Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego

Propozycja rozpatrzenia

Zostaje uwzględnione

Uzasadnienie

W celu ochrony awifauny uwzględnione zostały faunistyczno-ekologiczne odległości przy ustalaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru. Ustalenie faunistyczno-ekologicznych odległości wynika z orzeczenia „Poszanowanie kwestii ochrony przyrody przy wyznaczaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru i wydawaniu zezwoleń dla turbin wiatrowych” z 2011 r. wydanego przez Ministerstwo Środowiska, Zdrowia i Ochrony Konsumentów Brandenburgii i jest ściśle skoordynowane z właściwymi organami ochrony środowiska. Zastosowane strefy ochrony i strefy restrykcyjne mają na celu ochronę zagrożonych gatunków ptaków szczególnie wrażliwych na zakłócenia. Uwzględnienie odległości faunistyczno-ekologicznych stanowi istotną podstawę oceny oddziaływania. Zachowanie stref ochronnych dla wrażliwych na zakłócenia gatunków ptaków i nietoperzy gwarantuje, że przesłanki zakazu i zakłócające w rozumieniu BNatSchG (§ 44 ust. 1-3) oraz Dyrektywy siedliskowej i Dyrektywy ptasiej (Dyrektywa 92/43/EWG, 2009/147/EWG) dla znanych populacji gatunków nie są zasadniczo naruszane. W kolejnych postępowaniach o wydanie zezwoleń należy na bieżąco ustalić zmiany w składzie gatunkowym i je uwzględnić. Jednocześnie konflikty powstające dla występujących gatunków nietoperzy muszą być rozwiązywane za pomocą ukierunkowanych środków zapobiegawczych i łagodzących dla danego gatunku przy przedstawianiu konkretnych parametrów planistycznych. Park Narodowy „Dolina Dolnej Odry” stanowi kryterium tabu w odniesieniu do wykorzystania energii wiatrowej ze względu na swoją wysoką wartość przyrodniczą. Również w sąsiadującym obszarze chronionego krajobrazu „Park Narodowy Doliny Dolnej Odry” nie są zlokalizowane żadne obszary kwalifikowane do wykorzystania energii wiatru. W celu uwzględnienia ochrony krajobrazu, zlecono przeprowadzenie analizy i oceny krajobrazu w regionie niezależnemu rzeczoznawcy. Dokonana ocena krajobrazu opiera się na prawnie określonych pojęciach zgodnie z § 1 BNatSchG różnorodność, wyjątkowość i piękno. Jednym ze sposobów na zobiektywizowanie krajobrazu jest opisanie różnorodności, wyjątkowości i odrębności przestrzeni przyrodniczej. Jako podstawa analizy rozgraniczone zostały estetyczne jednostki przestrzenne regionu planowania, które mają stosunkowo jednolity wygląd i do których można przypisać te same cechy charakteru. Ocenę przeprowadzono dla jednostek krajobrazowych o dużej powierzchni, ponieważ turbiny wiatrowe mają zwykle efekt dalekiego zasięgu i prawdziwa ochrona cennych przestrzeni krajobrazowych jest możliwa tylko dzięki jednostkom krajobrazowym o dużej powierzchni. Ustalone w ekspertyzie powierzchnie o wysokiej, własnej wartości estetycznej są w sposób regularny wolne od wykorzystania energii wiatrowej. Teren wokół obszaru kwalifikowanego WEG nr 29 Tantow nie stanowi obszaru o wysokiej, własnej wartości estetycznej. Nie należy oczekiwać znaczących, negatywnych skutków dla środowiska, które wykraczają poza regularnie oczekiwane oddziaływania na krajobraz wskutek budowy turbin wiatrowych. W raporcie środowiskowym zostaną podczas aktualizacji dokonane uzupełnienia w odniesieniu do wpływu na krajobraz.

Nr instytucji publicznej (TÖB)	80058	Nr zastrzeżenia	3166
Zastrzeżenie			
<p>REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA WSZCZECINIE W nawiązaniu do korespondencji prowadzonej z Państwem w ww. sprawie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie uprzejmie informuje, że po zapoznaniu się z przedłożoną w dniu 14.08.2015 r.. pismem znak: DOOŚ-tos.442.2.7.20 I IJA. Dokumentacją w przedmiotowej sprawie. na podstawie ano ł 19 ust. I ustawy z dnia 3 października 2008 L o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 L. poz. 1235 ze zm.). w dniu 19.08.2015 L wyłożył do wglądu przesłane przez Państwa dokumenty i jednocześnie zapewnił konsultacje społeczne w przedmiotowej sprawie. Uwagi w przedmiotowej sprawie można składać przez okres dwóch miesięcy, tj. od dnia 25.08.2015 r.. do 26. 10.2015 r. włącznie, jednak do chwili obecnej, do tutejszego urzędu nie trafiły żadne uwagi/wnioski w przedmiotowej sprawie. Mając jednak na uwadze fakt, iż konsultacje społeczne w przedmiotowej sprawie trwają nadal, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zobowiązuje się do przedłożenia ewentualnych uwag/wniosków w przypadku ich pojawienia się w dalszym etapie konsultacji społecznych.</p>			
Propozycja rozpatrzenia			
Przyjęto do wiadomości			
Uzasadnienie			
Uwagi dotyczące przyjęcia do wiadomości przesłanych dokumentów i do przebiegu postępowania zostały przyjęte do wiadomości.			
Nr instytucji publicznej (TÖB)	80058	Nr zastrzeżenia	3167
Zastrzeżenie			
<p>Jednocześnie mając na względzie ano 119 ust. 2 ww. ustawy, tutejszy organ przedstawia projekt wymaganego przepisami prawa stanowiska dla ,,,\l. projektu dokumentu. Zgodnie z przedstawioną w przedmiotowej sprawie dokumentacją. w regionie planistycznym Uckremark-Barnim. wyznaczono obszary kwalifikowane do wykorzystania energii wiatru oraz obszary przewidziane do pozyskiwania złóż surowców. W odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej, najbliższymi obszarami wyznaczonymi w ww. planie są: WEG nr 29 Tantow (obszar kwalifikowany do wykorzystania energii wiatru) oraz obszar nr 22 LunowOst (obszar dla pozyskiwania płytko położonych surowców). W odniesieniu do obszaru przewidzianego pod wydobycie surowców. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie nie miał żadnych uwag. co wyraził pismem z dnia 02.06.2014 r.. znak: WONSOS. 442.9.2014.AC.1. dlatego szczególna uwaga tutejszego organu została zwrócona na obszar przewidziany pod energetykę wiatrową. Z przeprowadzonej w przedłożonej dokumentacji analizy v,ynika, że w odniesieniu do obszarów Natura 2000 znajdujących się po stronie narażonej na transgraniczne oddziaływanie, nie nastąpi znaczące negatywne oddziaływanie na cele związane z ochroną tych obszarów z uwagi na brak zajęcia siedlisk podlegających ochronie. brak zajęcia terenów dogodnych dla bytowania ptaków będących przedmiotami ochrony w ostoi</p>			

Dolina Dolnej Odry. jak również brak zakłócenia tras przelotów tych ptaków. W wyniku realizacji farm wiatrowych na wyznaczonych w planie obszarach. może dojść do ograniczenia dostępności terenów żerowiskowych w odległości ok. 500 m od WEG, jednak mimo zajęcia planowanych gruntów rolnych stwierdzono, że rozwój użytkowania gruntów rolnych jako miejsc żerowiskowych dla ptaków przelotnych zwłaszcza w powiecie Uckermark przedstawia się pozytywnie. co przejawia się prawie dwukrotnym zwiększeniem powierzchni uprawnych z preferowanymi dla gatunków wędrownych roślinami (kukurydza. rzepak). W myśl powyższego można zatem stwierdzić. że takie gatunki ptaków jak gęsi. labędzie. czy żurawie, będą nadal miały stały dostęp do bazy pokarmowej podczas przelotów. Planowany obszar wyznaczony pod energetykę wiatrową graniczy z obszarem Natura 2000 Dolina Dolnej Odry i znajduje się w odległości ok. 1,4 km od obszaru Natura 2000 Dolna Odra. Wskazano również, że teren WEG znajduje się w odległości ok. 2,5 km od mającej znaczenie dla ptaków Odry Zachodniej. Według MUGV przy ustalaniu lokalizacji przewidzianych pod energetykę wiatrową należy zachować odległość 1 km, a lokalizacja planowanego WEG pozwoli nie tylko na zachowanie wskazanego odstępu ochronnego, lecz również zachowanie ok. 1,5 km strefy buforowej. Wskazano również, że planowany obszar WEG Tantow nie spowoduje zakłócenia miejsc noclegowania i tras wędrówkowych podczas migracji ptaków z obszaru Polski. Odnosząc się natomiast do nietoperzy wskazano, że wschodnia część WEG. Położona najbliżej obszaru Natura 2000 Dolna Odra, nie stanowi atrakcyjnego żerowiska dla nietoperzy i tym samym nie jest obszarem konfliktowym dla tych ssaków. Ewentualny konflikt może zachodzić w obszarze alei drzew pomiędzy Rosow a Neurochlitz, jednak jest to obszar oddalony o ok. 1,9 km od wspomnianego obszaru Natura 2000. Sytuacje konfliktowe mogą nastąpić w okresie godowym oraz migracji. w czasie zwiększonej aktywności tych zwierząt, jednak przewidziano w takich sytuacjach działania minimalizujące w postaci czasowych wyłączeń turbin (w okresie lipiec - sierpień), co przyczyni się do ograniczenia ryzyka wystąpienia przypadków śmiertelnych. Mając zatem powyższe na uwadze Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie stwierdza. że wyznaczenie przewidzianych w planie obszarów do wykorzystania pod energetykę wiatrową, nie powinno wpłynąć znacząco negatywnie na przedmioty ochrony ustanowione dla obszarów Natura 2000 znajdujących się po stronie narażonej.

Propozycja rozpatrzenia

Zostaje uwzględnione

Uzasadnienie

Potwierdzające uwagi Polskiej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotyczące uwzględnienia kryteriów ochrony przyrody w planowaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru oraz przedstawiona w raporcie środowiskowym zgodność z celami ochrony otaczających obszarów Natura 2000, a także nieistotność negatywnego oddziaływania na środowisko przez ustalenia planu WEG nr 29 Tantow i obszar priorytetowy dla pozyskiwania płytko położonych surowców 23 Lunow-Ost zostały przyjęte do wiadomości i są uwzględnione w raporcie środowiskowym.

Propozycja rozpatrzenia

Przyjęto do wiadomości

Uzasadnienie

Uwagi dotyczące przyjęcia do wiadomości przesłanych dokumentów i do przebiegu postępowania zostały przyjęte do wiadomości.

Nr instytucji publicznej (TÖB)

80058

Nr zastrzeżenia

3169

Zastrzeżenie			
Pomorze Zachodnie W odpowiedzi na wniosek z dnia 19 sierpnia 201 S r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym projektu planistycznego na terenie Niemiec tj. zmienionego Regionalno- Rzeczowego Planu Częściowego Uckermark-Barnim: "Wykorzystania siły wiatru, zabezpieczenia i pozyskiwania surowców" informuję, iż przedłożony do opiniowania wniosek Jest kontynuacją prac realizowanych w latach ubiegłych. w 2011 r. następnie w 2014 r. Na obecnym etapie postępowania (201Sr.) stronie polskiej zostały udostępnione wyciągi z Raportu środowiskowego (BIP RDOS). W ramach postępowania transgranicznego analizie zostały poddane ustalenia dat. obszarów graniczących z Polską: - ustalenie dotyczące obszaru lokalizacji elektrowni wiatrowych nr 29 (waeśniej 33).Tantow- i nr 24 Rosow, - ustalenie dot. obszaru pozyskiwania płytko położonych surowców nr 22 .Lunow·Ost·,			
Propozycja rozpatrzenia			
Przyjęto do wiadomości			
Uzasadnienie			
Uwagi wprowadzające zostały przyjęte do wiadomości.			
Nr instytucji publicznej (TOB)	80058	Nr zastrzeżenia	3170
Zastrzeżenie			
Obszar Tantow i Rosow . jako kwalifikowane do lokalizacji farm wiatrowych zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry i obszarów Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 oraz PLH320037 Dolna Odra_ W związku z powyższym trudno wykluczyć brak transgranicznego oddziaływania planowanych inwestycji. Na podstawie przedłożonej dokumentacji stwierdza się, że przylegająca bezpośrednio do granicy państwowej lokalizacja elektrowni wiatrowej "Tantow", jest linią granianą z występującym po stronie polskiej Obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Opinia zawarta na stronie 232 Raportu. ogranicza problem negatywnego oddziaływania na środowisko do zapisów w dokumentach cyt.: " Odnośnie ustalenia planu nr 29 Tantow stwierdzono, ...,że przewidywalnie wykluczyć można znaczące negatywne oddziaływania... przez samo ustalenie planu lub w jego połączeniu z innymi planami i projektami" , co pozostaje w sprzeczności z ideą ustawodawcy, gdzie wart. 118 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.201S.277): opiniowanie w ramach postępowania w przypadku oddziaływania pochodzącego z zagranicy dotyczy dokumentu. którego skutki realizacji mogą oddziaływać na środowisko na jej (Rzeczypospolitej Polskiej) terytorium. Opinia zawarta na stronie 232 w przedłożonej do opiniowania dokumentacji sygnalizuje potencjalne ryzyko lokalizacji nr 29 Tantow, ryzyko, które należy wyeliminować na etapie planistycznym. Przedstawiona dokumentacja nie odnosi się do możliwego wpływu na obszary chronione po polskiej stronie, w tym również na krajobraz. Należy zwrócić uwagę na wpływ jaki instalacje farm wiatrowych wywierają na ochronę wartości przyrodniczych obszarów chronionych, w szczególności na występowanie i trasy migracji ptaków oraz na krajobraz. Obecnie w wielu punktach parków krajobrazowych położonych w strefie przygranicznej dominanty w postaci wież farm wiatrowych są elementem dysharmonizującym unikatowy krajobraz całej Doliny Odry, Zapisy projektu planu docelowo skutkować będą realizacją inwestycji o oddziaływaniu transgranicznym, Aby móc rozstrzygnąć ich szczegółowy wpływ niezbędne byłoby wykonanie rzetelnej analizy oddziaływania i wpływu na obszary znajdujące się na obszarze Polski. Należy wspomnieć, że opisy załączonych mapy, nie zostały przetłumaczone, na mapach brakuje punktów odniesienia, przykładowo brakuje opisów miejscowości, zbiorników i cieków wodnych, oznakowari obszarów chronionych, nie zaznaczono linii granicznej, itd. - co znacznie utrudnia analizę map. Dokumentacja w języku polskim, udostępniona do konsultacji jest niewystarczająca dla rzetelnej oceny i lwVYpracowania stanowiska w zakresie oceny wpływu ustaleń planistycznych Regionalnego Rzeczowego Planu Uckermark-			

Barnim na środowisko województwa zachodniopomorskiego. Jednocześnie podtrzymują aktualność uwag zgłoszonych pismem z dnia 23 maja 2014 r.
Propozycja rozpatrzenia
Zostaje częściowo uwzględnione
Uzasadnienie
<p>Obszar kwalifikowany do wykorzystania energii wiatru Tantow ma powierzchnię ok. 297 ha i znajduje się we wschodniej części powiatu Uckermark na obszarze gmin Tantow i Mescherin. Od wschodu przylega do granicy z Polską. Przez obszar kwalifikowany do wykorzystania energii wiatru na zachodzie przebiegają drogi krajowe między Rosow i Tantow oraz Neurochlitz i Tantow, a na wschodzie, obsadzona drzewami droga federalna B2. Użytkowanie gruntów w tym obszarze charakteryzuje się intensywnym rolnictwem. Z wyjątkiem alei, która towarzyszy drodze w części wschodniej, struktury biotopów koncentrują się, podobnie jak stalle i czasowo wodonośne, częściowo zalesione, małe akwenty w zachodniej części obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru. W odległości minimum 150 m, na południu obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, znajduje się OSO Randow-Welse-Bruch. Polski OSO Dolina Dolnej Odry graniczy na wschodzie bezpośrednio z obszarem kwalifikowanym do wykorzystania energii wiatru; granica polskiego SOO Dolna Odra znajduje się około 1,5 km na wschód od obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru. W obszarze kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru WEG Tantow opracowywane są dwa komunalne plany zagospodarowania dla gminy Tantow i Mescherin. W ramach tego, od 2003 roku prowadzone były faunistyczne badania znaczenia obszaru dla ptactwa lęgowego i migrującego oraz nietoperzy, najpierw w części zachodniej, a od 2014 roku również w części wschodniej, stanowiącej rozszerzenie WEG Tantow, które to badania są dostępne w RPG. Dla dziewięciu stanowisk turbin wiatrowych zlokalizowanych w zachodniej części obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru wydana została przez organ wydający zezwolenia (LUGV RO1) dnia 09.05.2011 roku decyzja wstępna w związku z ochroną przed immisjami zgodnie z § 9 ust. 2 BImSchG, w której ostatecznie stwierdzono dopuszczalność (w tym zgodność z OSO) budowy turbin wiatrowych na planowanych stanowiskach zgodnie z prawem ochrony przyrody. Decyzja obowiązuje w okresie od 06.02.2014 do 02.06.2016 wskutek przedłużenia terminu przez LUGV RO1. Poniższa lista stanowi wybór znanych baz danych i danych zarejestrowanych odnośnie WEG Tantow: - zbiór geodanych dotyczących fauny RPG (por. rozdz. 1.2.3) - gatunki zgłoszone przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie - dane i wyniki badania wygenerowane i pozyskane (częściowo transgraniczne) w ramach komunalnego planowania zabudowy m.in. - opracowania kartograficzne ptaków lęgowych przygotowane przez biuro Salix/ pana dr Schellera z lat 2003, 2008 i 2009 - opracowania kartograficzne ptaków migrujących przygotowane przez biuro Salix/ pana dr Schellera z lat 2003/2004, 2007/2008, 2010/2011 (Scheller & Schwarz, 2011), 2014/2015 (Scheller et al., 2015) – planowanie+ środowisko: Studium oddziaływania na OSO Windfeld Tantow (2010) –Marchowski & Ławicki (2011): Numbers of waterfowl in Western Pomerania in the 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 season. W: Bergen & Rößler (2015) –Marchowski & Wilkening (2015): wizja lokalna Mescherin w dniu 27.03.2015; informacje na temat migracji w Dolinie Dolnej Odry. Bergen & Rößler (2015): Ekspertyza dotycząca znaczenia obszarów realizacji przedsięwzięcia VG Rosow i VG Tantow jako siedlisk ptaków migrujących istotnych przy sporządzaniu planów w zakresie energii wiatrowej - Opracowania kartograficzne i oceny gatunków nietoperzy przez biuro terenowych badań ekologicznych i faunistycznych z lat (2009), (2012) oraz (2014). Dostępne są wyniki badań i oceny z wielu lat, w tym bardzo aktualne, które dotyczą występowania w obszarze gatunków istotnych dla oceny, które uznaje się za wystarczające do wykorzystania do oceny na szczeblu planowania regionalnego. Ustalenie oddziaływań ustalenia planu OSO Randow-Welse-Bruch, SPA Dolina Dolnej Odry, SOO Dolna Odra. Ptaki lęgowe. W standardowych arkuszach danych dla OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra wymienione są liczne gatunki ptaków istotne dla oceny, które wylęgają się w</p>

obrębie obszarów Natura 2000, w tym gatunki szczególnie wrażliwe na zakłócenia, jak bocian czarny i orzeł bielik, a także kania ruda, która jest szczególnie narażona na zderzenie (por. rozdz. 2.3). W obrębie OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra nie jest jednak znane występowanie żadnych ptaków lęgowych istotnych dla oceny, których odstępów ochronne pokrywają się z ustaleniem planu. Struktury siedlisk, które mogłyby być potencjalnie szczególnie przydatne dla przyszłego osiedlania się gatunków istotnych dla oceny (SOO typy siedlisk 9190: gatunki charakterystyczne m.in. bocian czarny i ogółem szponiaste), występują co najmniej 1,8 km na wschód od granicy obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru w obszarze leśnym na północny wschód od Pargowa (zarówno położone w obrębie OSO, jak i obszaru SOO). Wychodząc z potencjalnie odpowiedniego lasu lęgowego, w odległości do 6 km w kierunku obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru nie występują żadne biotopy stanowiące preferowane siedliska żerowania (Sst: mniejsze ciek wodne zbliżone do naturalnych, bogate w ryby, oraz obszary stawów rybnych; Sea: większe wody stojące, kompleksy wód stojących lub obszary stawów rybnych o wielkości od 30 ha lub większe ciek wodne; Sra: trwałe użytki zielone). Odpowiednie żerowiska można znaleźć w przeciwnym kierunku w Dolinie Dolnej Odry. Ptaki wędrowne / migrujące. Dolina Dolnej Odry ma szczególne znaczenie dla ptactwa wodnego i migracji ptaków, co zostało m.in. udokumentowane w standardowych arkuszach danych polskich obszarów Natura 2000: Dolina Dolnej Odry (OSO) i Dolna Odra (SOO). W okresach wiosennej i jesiennej migracji, na polderach Doliny Dolnej Odry zbierają się tysiące, a w przypadku niektórych gatunków znacznie ponad dziesięć tysięcy osobników, które zarówno w obrębie obszarów Natura 2000, jak i poza nimi, na terenach uprawnych i użytkach zielonych (w odległości do 20 km od miejsc noclegowania) poszukują pożywienia przed wyruszeniem w podróż do swoich obszarów zimowania. Do gatunków tych należy gęś zbożowa licząca maks. 25 400 osobników, żuraw z maks. 16 500 osobnikami i czajka z maks. 12 000 osobników (liczba migrujących zwierząt według standardowego formularza danych z 09/2011; dane dla ogółu OSO Dolina Dolnej Odry). Do miejsc noclegowania regularnie odwiedzanych przez dużą liczbę badanych gatunków należy miejsce noclegowania niedaleko Marwic (regularnie > 10 000 żurawi, stąd obszar ochronny o promieniu 10 km), a także miejsca noclegowania na wschód od Staffelde w OSO Dolina Dolnej Odry. Po stronie niemieckiej, niedaleko Staffelde, w bliskim sąsiedztwie OSO Dolina Dolnej Odry, znajduje się polder Staffelder, który, w zależności od stanu wody, wykorzystywany jest również przez żurawie i gęsi północne jako akwen noclegowania. Główne miejsce noclegowania i odpoczynku zarówno dla gęsi północnych, jak i żurawi w rejonie północnej Doliny Dolnej Odry, stanowi – według Marchowskiego – miejsce noclegowania niedaleko Marwic (teren pomiędzy Marwicami w Polsce a Gartz w Niemczech). Wykorzystanie polderów położonych w obrębie Międzyodrza (PL) i polderu Staffelder znajdującego się po stronie niemieckiej zależy od stanu wód (w zależności od poziomu wody wykorzystywany jest obszar po polskiej lub niemieckiej stronie) i może się na nich gromadzić do 1 500 gęsi północnych lub do 1 000 żurawi.. Ustalenie planu nie powoduje nakładania się odstępów ochronnych do znanych miejsc i akwenów noclegowania ptaków wędrownych istotnych dla oceny. W WEG Tantow graniczy na wschodzie bezpośrednio z OSO Dolina Dolnej Odry i przeważają na jego obszarze grunty orne. Zakłócenia samych miejsc i akwenów noclegowania mogą zostać wykluczone ze względu na odległość ok. 2,5 km między WEG a najbliższymi terenami polderów, a także przestrzeganie odstępów ochronnych zgodnie z kryteriami TAK (patrz wyżej). Przykład tego, że odległości < 1000 m między akwenami noclegowania a farmą wiatrową nie prowadzą do zakłóceń i/lub porzucenia przez zwierzętami miejsca noclegowania, zostało zaobserwowane przez Schellera w 2015 r. w Nadrensee, obszarze graniczącym na północy z ustaleniem planu. Ze względu na znane efekty omijania turbin wiatrowych przez ptaki wędrowne (wskutek dźwięku i efektów wizualnych związanych z urządzeniami i eksploatacją) należy jednak wyjść z założenia, że zarówno powierzchnia obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru sama w sobie, jak i powierzchnia w promieniu ok. 500 m od ustalenia planu (lub przyszłej turbiny wiatrowej) nie będzie już w przyszłości wykorzystywana do poszukiwania pożywienia lub będzie wykorzystywana tylko przez pojedyncze osobniki/mniejsze grupy. Negatywny wpływ wynikający ze zmniejszonej powierzchni żerowania może

mieć istotne znacznie w szczególności dla migracji jesiennej, kiedy to gęsi północne i łabędzie poszukują pożywienia głównie na gruntach ornych, podczas gdy wiosną żerują intensywnie również na użytkach zielonych.. Rzeczywiste wykorzystanie planowanego obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru i jego okolic jako żerowisk dla odpoczywających ptaków było badane przez wiele lat ostatnio w roku migracyjnym 2014/2015, z uwzględnieniem gruntów znajdujących się na terenie Polski. Wg oceny m.in. Bergen i Rössler (2015) grunty orne obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, włączając tereny o promieniu 500 m, nie stanowią, pomimo ich bliskości do OSO Randow-Welse-Bruch i Doliny Odry Dolnej, znaczącego miejsca żerowania dla zwierząt odpoczywających w Dolinie Dolnej Odry. Ponadto rozwój użytkowania gruntów rolnych przedstawia się bardzo pozytywnie w odniesieniu do dostępności odpowiednich miejsc żerowania, przynajmniej dla rozpatrywanych gatunków wędrownych. Powierzchnia uprawna z preferowanymi przy żerowaniu roślinami uprawnymi kukurydzy i rzepaku zwiększyła się w powiecie Uckermark w ciągu ostatnich 15 lat ponad dwukrotnie: z ok. 21 400 ha kukurydzy i rzepaki w 1999 r. do prawie 45 000 ha w roku 2014. Można wywnioskować, że w związku ze zmianą systemu upraw, którą można obserwować również na terenie Polski, dla rozpatrywanych gatunków wędrownych dostępny jest znacznie większy wybór żerowisk. W badanym obszarze nie stwierdzono stałych korytarzy przelotowych migrującej populacji gęsi północnych i łabędzi, czy żurawi. Chociaż można przypuszczać, że turbiny wiatrowe budowane w przyszłości w obszarze ustalenia planu powodować będą, ze względu na ich omijanie przez większe grupy migrujących gatunków wędrownych istotnych dla oceny (północne gęsi i łabędzie, żurawie), miejscowo ograniczone działanie barierowe, wymuszając przeloty wokół turbin i nad nimi, „[...] (turbiny wiatrowe) nie będą miały istotnego wpływu na przeloty między miejscami noclegowania i żerowiskami“ (Bergen & Rössler, 2015, str. 40). W pobliżu turbin wiatrowych nie istnieje zwiększone ryzyko kolizji Dla badanych gatunków, które regularnie latają nad i wokół farm wiatrowych.. Według MUGV (2012), Odra Zachodnia przebiegająca ok. 2,5 km na wschód od obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, ma jako akwen 1. rzędu nie tylko duże znaczenie dla ptactwa tego siedliska przez cały rok, lecz pełni również funkcję trasy wędrówek ptaków dla migracji ponadregionalnej (zwłaszcza dla ptaków wodnych i gatunków terenów podmokłych). Według MUGV (2012), przy ustalaniu obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru lub budowie turbin wiatrowych musi być przestrzegana odległość 1 000 m, aby zapobiec negatywnemu oddziaływaniu na funkcję trasy wędrówek ptaków i funkcję siedliska tego obszaru (jako obszar koncentracji dla licznych ptaków wodnych, nie tylko gatunków związanych z oceną). Odległość ustalenia planu od obszarów zalewowych Odry Zachodniej wynosi 2,5 km, co pozwala na zachowanie, oprócz niezbędnego odstępu ochronnego, 1,5 kilometrowego bufora do istotnych siedlisk. Nietoperze. Według standardowego formularza danych dla SOO Dolna Odra, do wartościowych gatunków obszaru chronionego należą oba gatunki nietoperzy szczególnie narażonych na zderzenie: borowiec wielki i karlik malutki, a także gatunki uważane za istotne pod względem kolizji: mroczek późny i mopek (patrz rozdz. 2.3). W wymienionym SOO występują, znane w najbliższym położonym obszarze kwalifikowanym do wykorzystania energii wiatru, populacje jednego z badanych gatunków, w lesie na północny wschód od Pargowa, gdzie wykryte zostały kwatery zimowe borowca wielkiego. Kwatery są oddalone o ponad 1,5 i 2 km od wschodniej granicy obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, w związku z czym ustalenie planu nie narusza odstępów bezpieczeństwa tych istotnych dla oceny gatunków. Przydatność obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru i okolic jako łowisk należy wg Götttsche ocenić jako niską, w szczególności w części wschodniej, ze względu na ubogość struktur gruntów ornych według Götttsche jako niskie. Bardziej atrakcyjne dla żerujących nietoperzy są grunty uprawne położone w zachodniej części obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru. Obszary te są położone w odległości ponad 3 km od SOO Dolna Odra, ponadto w tej części obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru stwierdzono już, że istnieje możliwość uzyskania zezwolenia w związku z ochroną przyrody (patrz rozdz. 3.1.). Obszary Doliny Dolnej Odry mają szczególne znaczenie dla gatunków nietoperzy zarówno jako żerowiska, jak i trasa wędrówek/ korytarz przelotowy podczas mają Obie dziedziny żywienia, a także korytarz wiodący / powietrza w okresie

gromadzenia się późnym latem - jesienią. Ponieważ niejasne jest, jak daleko sięga funkcja trasy wędrówek rozległych nizin w otaczający krajobraz, i ponieważ takie gatunki, jak borowiec wielki, wykazują zwiększoną na całym obszarze aktywność przelotową w okresie godowym, wędrównym i gromadzenia się, należy liczyć się, w szczególności w miesiącach sierpień i wrzesień, z potencjalnie zwiększonym zagrożeniem kolizją pojedynczych zwierząt z turbinami wiatrowymi, a tym samym z potencjalnym, negatywnym oddziaływaniem w szczególności na wartościowy gatunek borowca wielkiego. Götttsche (2014) zauważa możliwość zwiększenia potencjału konfliktu przede wszystkim w obszarze kwalifikowanym do wykorzystania energii wiatru na wschód od alei Rosow-Neurochlitz, który należy poddać ocenie w ramach planowania zezwoleń lub po wybudowaniu turbin wiatrowych i, jeśli to konieczne, usunąć, podejmując odpowiednie działania zapobiegające. Ocena oddziaływań ustalenia planu OSO Randow-Welse-Bruch, OSO Dolina Dolnej Odry, SOO Dolna Odra. Ptaki lęgowe. Obszar kwalifikowany do wykorzystania energii wiatru nie nakłada się na żadne znane odstępy ochronne badanych gatunków ptaków. Z ustalenia planu, zgodnie z aktualną wiedzą, nie będą wynikać negatywne oddziaływania na obecne populacje badanych gatunków, które mogą mieć znaczący wpływ na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obu OSO i SOO. Chociaż w przypadku potencjalnego, późniejszego osiedlenia się par lęgowych bielika, bociana czarnego i orlika krzykliwego w tym zalesionym terenie nastąpiłoby przekroczenie odległości 3 km (co odpowiada obszarowi ochronnemu zgodnie z kryteriami TAK) do obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru WEG Tantow, nie należy spodziewać się zwiększenia potencjału konfliktu ze względu na specyficzne gatunkowo zachowania i położenie przestrzenne obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru wobec potencjalnego lasu lęgowego. Zakłócenia wymienionych gatunków będą spowodowane przede wszystkim przez sygnały optyczne, przy czym często szczególnie zakłócająco może działać obecność człowieka, a nie ruchy elementów technicznych. Ponieważ w obrębie potencjalnego lasu lęgowego nie istnieją połączenia widokowe z obszarem ustalenia planu, a odległość do obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru wynosi prawie 2 km, można przypuszczalnie wykluczyć większe zakłócenia potencjalnego miejsca wylęgu we wspomnianym lesie. Potencjalne żerowiska wymienionych gatunków są zlokalizowane poza potencjalnym lasem wylęgu, w obszarze Doliny Dolnej Odry, a więc w kierunku przeciwnym do ustalenia planu. Z tego też powodu nie należy spodziewać się wynikającego z ustalenia planu, szczególnego ryzyka zderzenia dla ewent. osiedlających się w przyszłości zwierząt, które będą wylatywać z potencjalnego lasu lęgowego w poszukiwaniu pożywienia. Ustalenie planu należy, po uzgodnieniu z LUGV, ocenić jako niebudzące krytyki odnośnie przesłanek zakazu zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na badane gatunki ptaków lęgowych występujących w ocenianym OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra. Ptaki wędrówne / migrujące. Ustalenie obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru WEG Tantow nie spowoduje, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, zakłócenia miejsc noclegowania lub funkcji trasy wędrówek dla migracji ptaków w OSO Dolina Odry Dolnej ani SOO Dolna Odra. Chociaż należy spodziewać się lokalnie ograniczonego działania barierowego farmy wiatrowej powstającej na podstawie ustalenia planu, Bergen & Rösler (2015) wykluczają przecięcie, a tym samym ograniczenie dostępności siedlisk żerowania (por. rozdz. 3.7.1). Innym wymienianym, negatywnym oddziaływaniem dla odpoczywających ptaków wędrównych w Dolinie Dolnej Odry jest zmniejszenie obszarów żerowania w obrębie obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru i w promieniu do 500 m do obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru. Ze względu na duże odległości do 20 km pokonywane przez gęsi północne w poszukiwaniu pożywienia, dużą liczbę dobrze dostępnych miejsc żerowania, które nie podlegają negatywnemu oddziaływaniu, zarówno po polskiej, jak i po niemieckiej stronie badanych obszarów Natura 2000, zwiększoną przydatność gruntów ornych jako żerowisk oraz niniejszą, ekspercką ocenę, według której grunty orne, podlegające negatywnym oddziaływaniom, nie stanowią znaczących miejsc żerowania dla ptactwa wędrównego odpoczywającego w Dolinie Dolnej Odry, negatywne oddziaływanie ocenia się jako nieistotne. Po analizie dostępnych danych i wyników opracowań kartograficznych (patrz

rozd. 3.7), a także przy uwzględnieniu krajobrazowego wyposażenia zarówno obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, jak i dalszych okolic Bergen & Rösler (2015) dochodzą do następującego wniosku końcowego: „Prognoza i ocena spodziewanego wpływu na istotne dla planu ptaki wędrowne wykazały, że ochrona ptaków (tutaj tylko: ochrona ptaków migrujących) nie wyklucza wykorzystania energii wiatrowej w VG Tantow”. Stwierdzają ostatecznie, „[...] że wykorzystanie energii wiatrowej w VG Tantow, w odniesieniu ptaków migrujących, należy ocenić jako możliwe lub zgodne z ochroną ptaków migrujących” (Bergen i Roessler, 2015 str. 47). Ustalenie planu, również po uzgodnieniu z LUGV, należy ocenić jako niebudzące krytyki odnośnie znamion czynów zabronionych zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na badane gatunki ptaków migrujących występujących w ocenianym OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra. Nietoperze. W SOO Dolna Odra, na północny wschód od Pargowa, ustalono znane kwatery nietoperzy, w tym 2 ostoje zimowe borowca wielkiego jako gatunku wartościowego dla SOO Dolna Odra, a także duża liczba potencjalnie odpowiednich kwater noclegowych. Ze względu na dużą liczbę jaskiń/nor/jam można się spodziewać w tym obszarze SOO zwiększonej aktywności nietoperzy - zarówno ze względu na potencjał kwater, jak również ze względu na przydatność jako łowisko. Obszar leśny graniczy na wschodzie z Odrą Zachodnią i sąsiadującymi z nią polderami Soliny Dolnej Odry. W krajobrazach, takich jak Dolina Dolnej Odry, które charakteryzują cieki rzeczne, liczne starorzecza i przyległe obszary podmokłe, występują duże ilości owadów, mają więc one duże znaczenie dla wielu gatunków nietoperzy jako bogate źródło pożywienia. Wody i siedliska wilgotne są intensywnie wykorzystywane przez wiele ocenianych gatunków nietoperzy, w tym również przez borowca wielkiego i karlika malutkiego (także wartościowego gatunku SOO), do poszukiwania pożywienia. Siedliska żerowania w rejonie Doliny Dolnej Odry znajdują się, wychodząc z obszaru leśnego na wschodzie, a więc w kierunku przeciwnym do obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru. Znaczenie intensywnie zarządzanych powierzchni uprawnych dla poszukiwania pożywienia przez badane gatunki nietoperzy należy zasadniczo ocenić jako niewielkie (poza krótkotrwałymi wyjątkami spowodowanymi kilkoma procesami zagospodarowania). W szczególności wschodnia część obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, która jest położona najbliżej SOO, wykazuje strukturalnie słabe powierzchnie uprawne i pod względem atrakcyjności jako siedlisko żerowania dla nietoperzy może zostać opisana jako małokonfliktowa. Możliwość konfliktu istnieje we wschodniej części obszaru kwalifikowanego do wykorzystania energii wiatru, głównie w obszarze alei pomiędzy Rosow a Neurochlitz, gdzie kilka drzew dysponuje odpowiednimi kwaterami. Te (potencjalnych) rezerwy znajdują się jednak w wyraźnej odległości od SOO Dolna Odra FFH, która wynosi co najmniej 1,9 km. Negatywne oddziaływania ustalenia planu na wartościowe gatunki nietoperzy w SOO mogą tym samym występować zwłaszcza w okresie godowym, gromadzenia się i migracji trwającej od lipca do sierpnia. W tym czasie aktywność przelotowa zwierząt jest na dużym terenie zwiększona, z czego może wynikać zwiększone ryzyko kolizji w pobliżu działających turbin wiatrowych. W ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia udało się ustalić działania zapobiegające, jak na przykład ograniczenie godzin eksploatacji (na przykład wyłączenie nocą w miesiącach lipiec i sierpień przy prędkości wiatru < 5 – 6,5 m/s), które to, jeśli są przestrzegane, powodują istotny spadek śmiertelności. Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na badane gatunki nietoperzy występujących w OSO, z uwzględnieniem możliwości zapobiegania przez kolejne szczebli planowana. Uwagi do kolejnych szczebli planowania - Na płaszczyźnie postępowania w sprawie wydania zezwolenia/komunalnego planowania zabudowy należy w ramach oceny oddziaływania przez urządzenia na OSO i po konsultacji z właściwymi organami zwrócić się z zapytaniem do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie o zaktualizowane informacje dotyczące występowania w szczególności badanych gatunków bielika, bociana czarnego i orlika krzykliwy i / lub włączyć obszar leśny na północny-wschód od Pargowa do opracowań kartograficznych. Jeśli w późniejszym okresie, w obszarze tym osiedlą się pary lęgowe, należy, w ramach analizy wykorzystania przestrzeni, sprawdzić budowane turbiny wiatrowe pod kątem niepowodowania konfliktu. - Na płaszczyźnie

postępowania w sprawie wydania zezwolenia/komunalnego planowania zabudowy należy ustalić aktualne, potencjalne negatywne oddziaływanie na obszary odpoczynku zimowego gęsi zbożowej (*Anser fabalis rossicus*) w celu wykluczenia znaczącego, negatywnego oddziaływania wykorzystania energii wiatru na ten podgatunek. Park Narodowy „Dolina Dolnej Odry” stanowi kryterium tabu w odniesieniu do wykorzystania energii wiatrowej ze względu na swoją wysoką wartość przyrodniczą. Również w sąsiadującym obszarze chronionego krajobrazu „Park Narodowy Doliny Dolnej Odry” nie są zlokalizowane żadne obszary kwalifikowane do wykorzystania energii wiatru obszary. W celu uwzględnienia ochrony krajobrazu, zlecono przeprowadzenie analizy i oceny krajobrazu w regionie niezależnemu rzeczoznawcy. Dokonana ocena krajobrazu opiera się na prawnie określonych pojęciach zgodnie z § 1 BNatSchG różnorodność, wyjątkowość i piękno. Jednym ze sposobów na zobiektywizowanie krajobrazu jest opisanie różnorodności, wyjątkowości i odrębności przestrzeni przyrodniczej. Jako podstawa analizy rozgraniczone zostały estetyczne jednostki przestrzenne regionu planowania, które mają stosunkowo jednolity wygląd i do których można przypisać te same cechy charakteru. Ocenę przeprowadzono dla jednostek krajobrazowych o dużej powierzchni, ponieważ turbiny wiatrowe mają zwykle efekt dalekiego zasięgu i prawdziwa ochrona cennych przestrzeni krajobrazowych jest możliwa tylko dzięki jednostkom krajobrazowym o dużej powierzchni. Ustalone w ekspertyzie powierzchnie o wysokiej, własnej wartości estetycznej są w sposób regularny wolne od wykorzystania energii wiatrowej. Tereny wokół obszarów kwalifikowanych 29 Tantau i 24 Rosow nie stanowią obszarów o wysokiej, własnej wartości estetycznej. Nie należy oczekiwać znaczących, negatywnych skutków dla środowiska, które wykraczają poza regularnie oczekiwane oddziaływania na krajobraz wskutek budowy turbin wiatrowych. W raporcie środowiskowym zostaną podczas aktualizacji dokonane uzupełnienia w odniesieniu do wpływu na krajobraz. Dokumenty zostały przekazane do właściwego polskiego organu w wystarczającym zakresie i tłumaczeniu w ramach konsultacji transgranicznych.